

ارزیابی تاثیر آب‌پاشی در کنترل ارگانیک جمعیت کنه گردآلود خرما *Oligonychus afrasiaticus* (McGregor) (Acari: Tetranychidae) در نخلستان‌های جنوبی ایران

مسعود اربابی^{۱*}، مجید عسگری^۲، محمد تقی فصیحی^۳، نادر گل محمدزاده خیابان^۴، محمد رضا دامغانی^۵، مسعود لطیفیان^۶،
محمد بابائی^۷

- ۱- موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، تهران
- ۲- مرکز تحقیقات کشاورزی استان هرمزگان
- ۳- مرکز تحقیقات کشاورزی استان بوشهر
- ۴- مرکز تحقیقات کشاورزی استان سیستان و بلوچستان
- ۵- مرکز تحقیقات کشاورزی استان کرمان
- ۶- مرکز تحقیقات کشاورزی استان خوزستان
- ۷- موسسه تحقیقات علوم دامی کشور، کرج

چکیده

کنه گردآلود مهمترین آفت نخلستان‌های خرماي ایران و جهان می‌باشد. تغذیه و شدت خسارت این کنه از حبه خرما باعث نابودی کامل میوه در ارقام صادراتی خرما مانند مضافتی، برهی و کبکاب می‌شود. از دهه ۱۳۴۰ از سموم کنه‌کش آلی مانند تترادیفون (تدیوم) برای کنترل خسارت این کنه در جنوب کشور استفاده و مبارزه شیمیایی در سطح گسترده‌ای افزایش یافته است. تاثیر آب‌پاشی علیه این کنه روی ارقام خرماي مردار سنگ، کبکاب، برهی، مضافتی و هلیله به ترتیب در نخلستان‌های استان‌های هرمزگان، بوشهر، خوزستان، کرمان و سیستان و بلوچستان طی سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ مطالعه شد. طرح آماری بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار و هر تکرار شامل یک نفر نخل خرما انتخاب شد. زمان آب‌پاشی با مشاهده اولین علائم تنیده شدن تار روی حبه خرما و به مقدار ۸ الی ۱۰ لیتر روی هر نخل توسط سم‌پاش صد لیتری یا پشت تراکتوری تا نیمه روز انجام شد. فاصله زمانی بین مشاهده اولین و آخرین آلودگی نخل‌ها به کنه در بین مناطق بیش از سه ماه به طول انجامید. برای تعیین درصد تلفات تاثیر آب‌پاشی بر جمعیت مراحل فعال کنه نمونه‌برداری تصادفی از تعداد ۲۰ حبه خرما از خوشچه‌های هر تکرار به ترتیب یک روز قبل و ۳، ۷، ۱۴ و ۲۵ روز بعد از تیمار انجام و جمعیت زنده توسط استرئومیکروسکوپ شمارش شد. مقایسه میانگین جمعیت دو ساله، تراکم بیشتری از جمعیت کنه را در سال دوم بررسی نشان داد. بیشترین و کمترین میانگین جمعیت کنه در سال نخست ر

* نویسنده رابط، پست الکترونیکی: marbabi18@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله (۸۷/۱۲/۲۰) - تاریخ پذیرش مقاله (۸۹/۱/۳۱)

۱۴/۹ و ۲/۰۸ کنه در بوشهر و خوزستان و بیشترین جمعیت در سال دوم با میانگین ۴۲/۷۵ کنه روی رقم هلیله در سیستان و بلوچستان به ثبت رسید. نتایج تجزیه آماری تاثیر آبپاشی در نوبت‌های نمونه‌برداری در سطح پنج درصد معنی‌دار و بالاترین تاثیر در نوبت هفت روز و پایدارترین کنترل به مدت ۲۵ روز در منطقه کرمان به ثبت رسید. تجزیه مرکب جمعیت کنه در سال نخست بیش از ۹۰ درصد تلفات در استان‌های هرمزگان و خوزستان و در سال دوم این مقدار تلفات در استان کرمان ملاحظه گردید. استفاده از آبپاشی در زمانی که میانگین جمعیت کمتر از ۳ کنه فعال روی یک حبه خرما مشاهده شود و با تکرار حداقل سه نوبت آبپاشی در فواصل زمانی ۷ الی ۱۰ روز در ساعات قبل از نیم‌روز کنترل مناسبی برای تولید خرمای ارگانیک و جلوگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی، افزایش مقاومت کنه گردآلود خرما به سموم می‌تواند ایجاد نماید.

واژه‌های کلیدی: کنه گردآلود، ارقام خرما، آبپاشی، کنترل، نخلستان‌های جنوب، ایران